

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIJ TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

MOLIYAVIY MENEJMENT
fanining

ISHCHI O'QUV DASTURI
(SILLABUS)
(sirtqi)

Bilim sohasi:	400 000 - Biznes, boshqaruv va xuquq
Ta'lim sohasi:	410 000 - Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 - Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Namangan-2024

<p>innovatsiyalarni boshqarish masalalarini o'rganish.</p> <p>3 Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.</p> <p>4 Samariddin Elmirzayev. Korporativ moliya. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisodiyot-Moliya. 2015.-279 b.</p> <p>5 Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich. Moliyaviy aktivlar hisobini yuritishda xalqaro standartlar qoidalarini qo'llash masalalari. Ilmiy monografiya. Toshkent – 2023</p> <p>Internet saytlari</p> <p>1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali</p> <p>2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi</p> <p>3. www.ziynet.uz – Axborot-ta'lim portali</p>	<p>7. Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>Fan/modul' uchun ma'sullar:</p> <p>I.Q.Sirojiddinov – NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası professori, i.f.n.</p> <p>A.B.Isomuxamedov – NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası stajyor o'qituvchi.</p> <p>A.J.Ismoilov- NamMQI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası stajyor o'qituvchi.</p> <p>9. Taqrizchilar:</p> <p>U.Xolmirzayev – NamMQI "Iqtisodiyot" kafedrası dotsenti, i.f.d. (PhD)</p> <p>O.Sobirov – NamMTI "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrası dotsenti, i.f.d. (PhD).</p>
--	---

Fan/modul' kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
MM1506	2024-2025	5	6
Fan/modul' turi	Ta'lim turi	Haftadagi dars soatlari	
tanlov	O'zbek	4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil Ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Moliyaviy menajment	24 (12m/12 a)	156	180

I. Fanning mazmuni

Moliyaviy menajment fanini o'qitishdan maqsadi – Ushbu fan moliya va davlatning vujudga kelishi, uning resurslarga bo'lgan ehtiyojining rivojlanishi, moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati, taraqqiyot qonuniyatlari, tovar-pul munosabatlarining qamrab olish sohasi va ijtimoiy takror ishlab chiqarishdagi roli jamiyatning iqtisodiy tuzumi, davlatning tabiati va funksiyalari bilan belgilanishi, iqtisodiyotidagi o'rinni o'rganish, moliyaviy menajmentning asosiy konsepsiyalarini o'rganish, korxonalarda moliyaviy strategiyani belgilash va moliyaviy qarorlar qabul qilishni o'rganish, korxonada kapitalidan samarali foydalanish yo'llarini o'rganish, korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash chora-tadbirlarini o'rganish, korxonalar moliyaviy xavfsizlik masalalarini o'rganish, korxonalar moliyaviy holatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish, moliyaviy menajment soxasi bo'yicha rivojlangan davlatlar ilg'or tajribalari va xususiyatlarini mohiyatini tushunishda talabalarni zarur bo'lgan bilimlar bilan qurollantiradi.

Fanning vazifasi – Fanning maqsadiga erishishda xizmat qiluvchi asosiy vazifalar quyidagilardan iborat:

- moliyaviy menajmentning mamlakat iqtisodiyotidagi va xo'jalik sub'ektlari iqtisodiyotidagi o'rini o'rganish;
- moliyaviy menajmentning asosiy konsepsiyalarini o'rganish;
- korxonalarda moliyaviy strategiyani belgilash va moliyaviy qarorlar qabul qilishni o'rganish;
- korxonada kapitalidan samarali foydalanish yo'llarini o'rganish;
- korxonada aktivlarini samarali boshqarish yo'llarini o'rganish;
- korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash chora-tadbirlarini o'rganish;
- korxonalarda moliyaviy xavfsizlik masalalarini o'rganish;
- korxonalar moliyaviy holatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish;

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Moliyaviy menajmentning iqtisodiy mohiyati, maqsadlari va vazifalari

“Moliyaviy menajment” fanining predmeti. “Moliyaviy menajment” fanining ob'ekti. “Moliyaviy menajment” fanining maqsad va vazifalari. “Moliyaviy menajment” fanini o'rganish usullari. “Moliyaviy menajment” fanining rivojlanish tarixi. “Moliyaviy menajment” fanining rivojlanishida hissa qo'shgan iqtisodchi olimlar. “Moliyaviy menajment” fanining tarkibiy tuzilishi. “Moliyaviy menajment” fanining mamlakatimizda rivojlanish xususiyatlari. “Moliyaviy menajment” fanining boshqa fanlar bilan bogliqligi. “Moliyaviy menajment” fanini o'rganishdan kutiladigan natijalar. Moliyaviy menajmentning boshqaruv sub'ektlari. Moliyaviy menajmentning maqsad va vazifalari, hukuk va javobgarliklari xamda ularga qo'yiladigan talablar.

*2-mavzu. Turli tashkiliy-huquqiy shakldagi korxonalarda moliyaviy menajment xususiyatlari

Moliyaviy menajment xizmatlari mohiyati, ahamiyati va turlari. Strategik moliyaviy menajment. Joriy moliyaviy menajment. Operativ moliyaviy menajment. Moliyaviy menajmentni tashkil etish bosqichlari: moliyaviy rejalashtirish; operativ boshqarish; moliyaviy nazorat (moliyaviy taxtil). Moliyaviy menajment xizmatlarini amalga oshiruvchi bo'limlarning xodimlari, maqsad va vazifalari, xuquq va majburiyatlari. Moliyaviy menajer maqsad va vazifalari. Turli korxonalarda moliyaviy menajment xizmatlarini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari. Korporativ tuzilmalarda moliyaviy menajmentning tashkiliy xususiyatlari. Kichik korxonalarda moliyaviy menajment xizmatlarini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari. Korxonalarda moliyaviy faoliyatni tashkil etish mexanizmi.

*3-mavzu. Korxonalarda moliyaviy ta'minot jarayonini boshqarish.

Korxonalar faoliyatini moliyalashtirish manbalari. Korporativ tuzilma faoliyatida moliyaviy manbalarni tanlashga ta'sir etuvchi omillar. Korporativ tuzilmalar faoliyatini moliyalashtirishda kapitalning o'rtacha tortilgan va chegara baxosini aniqlash. Moliyaviy ta'minot jarayonida kapitalning optimal tarkibini belgilash. Korxonada kapitali strukturasi va uni boshqarish. Korxonada kapital qiymatini boshqarish. Xususiy kapital qiymati va uni aniqlash. Korxonada qarz kapitali qiymati va uni aniqlash.

Korxonada xususiy kapitali va uning tarkibi xamda shakllanish manbalari. Korxonada o'z moliyaviy resurslarining shakllanishining o'ziga xos xususiyatlari. Korxonada majburiyatlari, ularning shakllanish manbalari va foydalanish

yo'nalishlari. Korxonada kapitali rentabelligi. Moliyaviy leveridj koeffitsiyenta va moliyaviy richag samaradorligi. Korxonada biznes qiymatini aniqlash va uni maksimallashtirish masalalari.

*4-mavzu. Korxonalarda moliyaviy rejalashtirish
Korxonalarda moliyaviy rejalashtirishning maqsad va vazifalari. Moliyaviy rejalashtirishni amalga oshirish bosqichlari. Korporativ tuzilmalarda moliyaviy rejalashtirish metodlari. Moliyaviy rejalashtirish turlari. Moliyaviy rejalashtirish prinsiplari. Biznes-rejani tuzish tartibi va tarkibi. Byudjetlashtirish moliyaviy rejalashtirish va xarajatlarni nazorat qilish metodi sifatida. Moliyaviy prognozlashtirish va uning ahamiyati. Moliyaviy rejalashtirishning tarkibiy tuzilishi.

5-mavzu. Korxonada aktivlarining tarkibi va ularni boshqarish
Korxonada aktivlarining iqtisodiy mohiyati va guruhlanishi. Asosiy vositalar harakatini boshqarish. Nomoddiy aktivlar tarkibi va ularni boshqarish. Asosiy fondlarni qiymati, eskirishi va ularni baholash. Asosiy ishlab chiqarish fondlarining iqtisodiy ko'rsatkichlari. Kapital tarkibi va uni optimallashtirish.

*6-mavzu. Aylanma mablag'larni moliyalashtirish jarayonini boshqarish
Korxonada aktivlarining mazmuni. Korxonada aktivlarining turkumlanishi. Aylanma kapitalni baholash shakli va tartibi. Korxonaning aylanma mablag'larini boshqarish. Debitorlik qarzlari va ularni boshqarish

7-mavzu. Xarajatlarni optimallashtirish va daromadlarni maksimallashtirish masalalari

Ishlab chiqarish xarajatlarning mohiyati, tarkibi va elementlari. Mahsulot tannaxi tarkibiga kiruvchi xarajatlarning guruhlanishi. Yalpi foydadan qoplanadigan xarajatlar. Sof foydadan qoplanadigan xarajatlar. Tovar-moddiy zahiralarga tegishli xarajatlar. Xarajatlarni rejalashtirish. Xarajatlarni optimallashtirishda moliyaviy leverijdan foydalanish

*8-mavzu. Moliyaviy risklar mohiyati va ularni kamaytirish yo'llari
Tavakkalchilik (risk (xatar)) tushunchasi va uni boshqarish. Tavakkalchilikni baholash usullari. Tavakkalchilikni kamaytirish yo'llari. Xejlash.

Moliyaviy risklarni boshqarish moliyaviy menejmentning asosiy boshqaruv ob'ektlaridan biri sifatida. Moliyaviy risklarning iqtisodiy mohiyati, turlari va bozor iqtisodiyoti sharoitida risklarni boshqarishga bo'lgan zarurat. Moliyaviy risklarni boshqarishning maqsad va vazifalari. Moliyaviy risklarni boshqarish prinsiplari va metodlari. Moliyaviy risklarni boshqarish metodlari. Korxonada moliyaviy resurslarga ta'sir etuvchi xavf-xatarlarni minimallashtirish. Risklarni

boshqarishda diversifikatsiya, limitlashtirish, sug'urtalash, axborotlar yig'ish, o'z-o'zini sug'urtalashning ahamiyati. Moliyaviy risklarni boshqarish mexanizmlari. Moliyaviy risklarni baxolovchi ko'rsatkichlar. Moliyaviy risklarni pasaytirish yo'llari. Aktivlar daromadliliigi va ularga ta'sir etuvchi risklar. Moliyaviy risklarni baxolash modellari.

9-mavzu. Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish
Debitorlik qarzlari va ularni boshqarish. Kreditorlik qarzlari va ularning tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlarni kamaytirish yo'llari

*10-mavzu. Xo'jalik sub'ektlarida pul oqimlarini boshqarish
Korxonalarda debitorlik va kreditorlik qarzlarning vujudga kelish sababalari. Korxonalarda debitorlik qarzlarni boshqarishning asosiy jixatlari. Korxonalarda kreditorlik qarzlarni boshqarishning asosiy jixatlari. Korxonalarda debitorlik qarzlarni boshqarish bosqichlari. Korxonaning debitorlik qarzlarni taxlil qilish masalalari. Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish siyosat turlari va ulardan korxonada uchuun optimapini tanlash masalalari. Debitorlik qarzlari shartlar tizimini shakllantirish. Xaridorlarni baxolash standartlarini shakllantirish va ularga qarzga maxsulot realizatsiya qilish shartlarini tabakalashtirish masalalari. Debitorlik qarzlarni undirish tartibi. Debitorlik qarzlarni qayta investitsiya qilishning zamonaviy shakllari va ulardan foydalanish masalalari. Debitorlik qarzlari xamda ularni undirish ustidan samarali nazorat o'rnatish tartibi.

11-mavzu. Korxonalarda soliq menejmentini tashkil etish masalalari
Soliq menejmentining iqtisodiy mohiyati, tasniflanishi va vazifalari. Soliq menejmentining tarkibiy qismlari. Korxonada Soliq menejmentining asosiy vazifalari. Korporativ soliq menejmentining tashkiliy yo'nalishlari va unda soliq imtiyozlaridan samarali foydalanish. Soliq menejmentini amalga oshiruvchi sub'ektlar. Korxonalarda soliq munosabatlarini boshqarish. Soliqlarning korxonalar moliyaviy faoliyatiga ta'sirini baxolash. Soliqlarning korxonada moliyaviy holatiga ta'sirini kamaytirish yo'llari.

Korporativ tuzilmalarda soliq risklarini boshqarish. Soliq xatolarining asosiy turlari. Korxonalarda soliq xavfsizligini ta'minlash masalalari. Ichki soliq nazorati va unda e'tibor qaratiladigan jihatlari. Korxonalarda soliq to'lovlarini rejalashtirish. Soliqlarni optimallashtirish va minimallashtirish orqali foydani maksimalashtirish yo'llari Korxonalarda soliq yukini aniqlash va uning moliyaviy qoltaga ta'sirini kamaytirish masalalari. Soliq imtiyozlaridan samarali foydalanish yo'llari.

12-mavzu. Korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish

Real investitsiya loyihalarini moliyaviy-iqtisodiy asoslash. Moliyaviy investitsiyalar portfelinii shakllantirish, ular bo'yicha risk va daromadlilikni aniqlash. Qimmatli koozlariga ko'yilgan investitsiyalar va ular daromadlilikini baqolash. Moliyaviy aktivlarni real qiymatini baxolash va bu bo'yicha moliyaviy qarorlar qabul qilish. Moliyaviy aktivlarni moliyalashtirish jarayonini boshqarish. Moliyaviy aktivlardan samarali foydalanish yo'nalishlari. Korxonada moliyaviy aktivlarini boshqarish siyosati. Korxonada investitsion siyosati mohiyati va ahamiyati. Korxonada moliyaviy menejering investitsion qarorlari. Korxonalarda investitsiyalarni boshqarishning maqsad va vazifalari. Investitsion loyihalar samaradorligini baxolash. Korxonalarda investitsion portfelinii boshqarish asoslari. Investitsion loyihalarda risk va daromadlilik darajasi. Uzoq va qisqa muddatli investitsion loyihalar samaradorlik ko'rsatkichlari: sof joriy (NPV); investitsion loyihaning qoplash davri; investitsion faoliyat foydasi ichki me'yori; investitsion faoliyat rentabelligi; investitsion loyihaning iqtisodiy samaradorligini belgilovchi boshqa ko'rsatkichlar.

"Moliyaviy menejment" fanidan ma'ruza mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi:

№	Mavzuning nomi	Ajratilgan soat
1	Moliyaviy menejmentning iqtisodiy mohiyati, maqsadlari va vazifalari	2
5	Korxonada aktivlarining tarkibi va ularni boshqarish	2
7	Xarajatlarni optimallashtirish va daromadlarni maksimallashtirish masalalari	2
9	Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish	2
11	Korxonalarda soliq menejmentini tashkil etish masalalari	2
12	Korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish	2
JAMI		12

Izoh: Yuqorida yulduzcha (*) bilan belgilab qo'yilgan mavzularni talaba fanning mohiyatini to'liq tushunishi uchun, mustaqil ravishda o'zlashtirilishi shart.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- amaliy mashg'ulotlarning maqsadini aniq belgilab olish;
- o'qituvchining innovatsion pedagogik faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;
- talabada natijani mustaqil ravishda qo'lga kiritish imkoniyatini ta'minlash;

- talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash;
- amaliy mashg'ulotlar nafaqat aniq mavzu bo'yicha bilimlarni yakunlash, balki talabalarni tarbiyalash manbai hamdir.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Moliyaviy menejmentning iqtisodiy mohiyati, maqsadlari va vazifalari*
2. Turli tashkiliy-huquqiy shakldagi korxonalarda moliyaviy menejment xususiyatlari
3. Korxonalarda moliyaviy ta'minot jarayonini boshqarish*
4. Korxonalarda moliyaviy rejalashtirish*
5. Korxonada aktivlarining tarkibi va ularni boshqarish*
6. Aylanma mablag'larni moliyalashtirish jarayonini boshqarish
7. Xarajatlarni optimallashtirish va daromadlarni maksimallashtirish masalalari*
8. Moliyaviy risklar mohiyati va ularni kamaytirish yo'llari
9. Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish
10. Xo'jalik sub'ektlarida pul oqimlarini boshqarish*
11. Korxonalarda soliq menejmentini tashkil etish masalalari
12. Korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish

"Moliyaviy menejment" fanidan amaliy mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Mavzuning nomi	Ajratilgan soat
1	Turli tashkiliy-huquqiy shakldagi korxonalarda moliyaviy menejment xususiyatlari	2
2	Aylanma mablag'larni moliyalashtirish jarayonini boshqarish	2
3	Moliyaviy risklar mohiyati va ularni kamaytirish yo'llari	2
4	Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish	2
5	Korxonalarda soliq menejmentini tashkil etish masalalari	2
6	Korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish	2
JAMI		12

Izoh: Yuqorida yulduzcha (*) bilan belgilab qo'yilgan mavzularni talaba fanning mohiyatini to'liq tushunishi uchun, mustaqil ravishda o'zlashtirilishi shart.

Amaliy mashg'ulotning mazmuniga quyiladigan talablar:

1. tavsiya etilayotgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar bilan mashg'ulotning har bir reja savollariga talabalarni tayyorgarligini ta'minlash;
2. muhokamaga munozarali savollar olib chiqish;
3. muhokama qilinuvchi savollar ilm-fanning erishgan zamonaviy yutuqlari tomoni bilan ko'rib chiqish;
4. nazariya va amaliyotni uzviy birligi ochib berish;

5. muhokama qiluvchi materialning talabalarning bo'lg'usi kasbiy faoliyati bilan aloqasini ta'minlash;
6. tegishli mavzular bo'yicha masalalar ishlash;
7. ko'rib chiqilayotgan material adabiyotda mavjud emas yoki material, qisman bayon etilganligi.

IV. Mustaqil ta'lim uchun topshiriqlar

Mustaqil ta'lim uchun topshiriqlarni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'lim uchun topshiriqlarning turli shakllari mavjud bo'lib, unda talaba o'qituvchi rahbarligida fan bo'yicha yangi bilimlarni, o'quv va ko'nikmalarni o'zlashtirish, ijodiy faoliyatni amalga oshira oladi.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- ❖ darslik yoki o'quv qo'llanmalar bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'rganish;
- ❖ tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zgartirish;
- ❖ avtomatlashtirilgan o'rgatuvchi, nazorat qiluvchi tizimlar bilan ishlash;
- ❖ maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar bo'limlari yoki mavzulari ustida ishlash;
- ❖ yangi texnikalarni, apparaturalarni, ilmtalab jarayonlar va texnologiyalarni o'rganish;
- ❖ talabaning ilmiy tekshirish ishlarini (TIT) bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari yoki mavzularni chuqur o'rganish;
- ❖ faol va muammoli o'qitish uslubidan foydalaniladigan o'quv mashg'ulotlari (xizmat o'yinlari, diskussiyalar, seminarlar, kollokviumlar va b.)
- ❖ masofaviy (distantion) ta'lim.
- ❖ o'quv qo'llanmalari yordamida fan mavzularini o'rganish.

Talabalar mustaqil ta'lim topshiriqlarining mazmuni va hajmi

1. "Moliyaviy menejment" fanining predmeti, ob'ekti, maqsad va vazifalari
  2. Moliyaviy menejmentning iqtisodiy mohiyati, prinsiplari, maqsad va vazifalari
  3. Moliyaviy menejmentni tashkil etish mexanizmi va korxonalarda tashkiliy xususiyatlari
  4. Korxonalarda moliyaviy rejalashtirish
  5. Korxonalarda kapitalni boshqarish
  6. Korxonalarda moliyaviy aktivlarni boshqarish
  7. Debitorlik va kreditorlik qarzlarni boshqarish
  8. Korxonada pul oqimlarini boshqarish
  9. Korxonalarda investitsion faoliyatni boshqarish
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyihaviy ishi,

esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsifiya etiladi.

V. Nazorat topshiriqlari uchun tavsifiya etiladigan mavzular va ularni bajarish uchun qo'yiladigan talablar

- 1) Moliyaviy menejment xizmatlari mohiyati, ahamiyati va turlari.
- 2) Korxonada xususiy kapitali va uning tarkibi xamda shakllanish manbalari.
- 3) Korxonada o'z moliyaviy resurslarining shakllanishining o'ziga xos xususiyatlari.
- 4) Soliq menejmentning iqtisodiy mohiyati, tasniflanishi va vazifalari.
- 5) Soliq menejmentning tarkibiy qismlari.
- 6) Moliyaviy aktivlarni real qiymatini baxolash va bu bo'yicha moliyaviy qarorlar qabul qilish.

Nazorat topshiriqlari talabalarga semestrning boshlanish haftasida professor o'qituvchilar tomonidan taqdim etiladi va talabalar berilgan topshiriqlarni mustaqil ravishda yuqorida keltirib o'tilgan ko'rsatmalar asosida kafedra tomonidan tuzilgan komissiya a'zolariga (tasdiqlangan grafik bo'yicha) yakuniy nazorat topshirish kuniga qadar amalga oshiriladi.

Kurs ishini tashkil etish bo'yicha ustubiy ko'rsatmalar

Fan bo'yicha kurs ishlari o'quv rejada nazarda tutilmagan.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

«Buxgalteriya hisobi va audit» bakalavr ta'lim yo'nalishi bo'yicha sirtqi tahsil olayotgan talabalar uchun quyidagi talablar qo'yiladi:

-kursni o'rganish jarayonida talabalar har bir o'tilgan mavzu bo'yicha belgilangan hajmda reyting ballarini to'plashlari, kursning «tayanch» so'z va iboralarini chuqur o'zlashtirishlari, test savollari asosida o'z bilimlarini sanab borishlari lozim;

-o'qitish jarayonining nazorat ishlarini, oraliq va yakuniy baholash haftalarida yozma nazorat ishlarini bajarishlari, mustaqil ish sifatida referatlar tayyorlashlari, fanga oid chizmalar va jadvallar tayyorlab kelishlari lozim.

Shu bilan bir qatorda:

- boshqariladigan bozor iqtisodiyoti sharoitida auditing mohiyati, o'rni va ahamiyati; -moliyaviy menejmentning vazifalari va tamoyillarining amaldagi ahamiyati; moliyaviy menejmentning ilmiy-tadqiqot usullari va ularning umumiy iqtisodiy usullar bilan o'zaro bog'liqligi; moliyaviy menejmentning xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda tashkil etish tamoyillari va ular samaradorligining ilmiy-

<p>nazariy jihatlari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</p> <ul style="list-style-type: none"> - moliyaviy menejmentning ilmiy-nazariy jihatlari; moliyaviy menejmentning turlari; moliyaviy menejmentning bajaradigan funksiyalarini; moliyaviy menejmentda qo'llaniladigan usullar; moliyaviy menejmentning xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatini boshqarishdagi o'rni va ahamiyatini bilishi va ulardan foydalanish; (ko'nikma) - moliyaviy menejmentga oid mahalliy ilmiy va o'quv adabiyotlarini o'rganish; moliyaviy menejmentga oid xorijiy ilmiy va o'quv adabiyotlarini o'rganish; internet tarmog'i orqali moliyaviy menejmentga doir ma'lumotlarni, tahlil to'g'risidagi ilmiy-ommabop jurnallardan foydalanish; moliyaviy menejmentning alohida mavzulari bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. (malaka) 	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadialar; • seminarlar (mintaqaviy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5.</p> <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fandan talabalarni bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom asosida amalga oshiriladi.</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test nazoratini topshirish.</p> <p>Diqqat! Topshiriqlar va nazorat ishlari dedlayn (qat'iy belgilangan vaqt) tarzida shakllantiriladi va talabalar tomonidan bajarish muddatida platformaga joylashtiriladi. Muddat yakunlanganidan so'ng javoblar qabul qilinmaydi va akademik qarzdor hisoblanadi.</p> <p>Talabalar bilimni baholash mezonlari</p> <p>Moliyaviy menejment fanidan talabalarni baholashda, ma'ruza, amaliy mashg'ulotlariga qatnashishi va unda olgan baholarini inobatga olinadi.</p> <p>1. Oraliq nazorati ma'ruza, amaliy mashg'ulotlaridagi mavzularni qamrab oladi. Talabaning nazorat topshiriqlarini topshirish jarayonida to'plagan bali oraliq nazorat bali hisoblanadi.</p>	

<p>OB=(N.T+A.M+MT)/3</p> <p>Bu yerda: OB- oraliq baholash; N.T- nazorat topshiriqlari; A.M- amaliy mashg'ulotlar; MT- mustaqil ta'lim topshiriqlari.</p> <p>Oraliq baholash bandlarining har biri kamida 60% holatda o'zlashtirilishi lozim. Agar nazorat ishini yoki biror bandning o'zlashtirilishi 60% dan kam bo'lsa, o'zlashtirilmagan hisoblanadi va yakuniy nazoratga qo'yilmaydi.</p> <p>Yakuniy nazorat tarkibi: auditoriya mavzularidan (50%) va mustaqil ta'lim mavzularidan (50%) yakuniy nazorat savollari tuziladi. Yakuniy nazoratda kamida 60% ni o'zlashtirilishi shart. Agar 60% dan kam bo'lsa yakuniy nazoratdan o'tmagan hisoblanadi. YaN≥60%.</p> <p>Fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi.</p> <p>Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bo'yicha topshiriqlar 2-5 baho oraliq'da baholanadi.</p> <p>Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarishdan o'rtacha 3,4,5 baho olgan talaba oraliq nazorat (ON)dan o'tgan hisoblanadi. Yakuniy nazorat 2-5 baho oraliq'da baholanadi. Yakuniy nazorat turi bo'yicha 3,4,5 baho olgan talaba fanni o'zlashtirgan hisoblanadi. Aks holda qoniqsiz baho (2 baho) olgan talaba akademik qarzdor sifatida qayta topshirishga qoldiriladi.</p>	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 I. Q. Sirojiddinov. Moliyaviy menejment. Darslik. Namangan, Usmon Nosir media, 2022.-215 b. 2 И. К. Сирожиidinov. Финансовый менеджмент. Учебник. Ташкент, Фан зиёси, 2023.-184 с. 3 М.Тoшmurodova, S.Elmirzayev, N.Tursunova, Moliyaviy menejment. Darslik. T.: Iqtisodiyot-Moliya. 2017.-336 b. 4 С. Элмирзаев, Ж. Исаков, Ф. Батиров. Финансовый менеджмент. Учебник. Т.: Экономика-Финансы. 2019.-293 с. 5 И. Я. Лукашевич. Финансовый менеджмент. Учебное пособие. М.; Эксмо. 2016.-552 с. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Ўзбекистон Республикаси Конституцияси – Т.: Ўзбекистон, 2023. 2 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga murojaatnomasidan kelib chiqqan holda fanning vazifalari. 2022–2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining ustuvor yo'nalishlaridan kelib chiqib korxonaga iqtisodiyoti va
---	--